

NAŠA PETRŽALKA

Noviny mestskej časti Bratislava-Petržalka

Číslo 7-8/2021 | Ročník 3 | Júl/August 2021

Ako sa v lete zabaviť

FOTO: Matúš Bednarič

Leto na sto spôsobov

FOTO: Matúš Bednarič

FOTO: Run For Fun

Treba si ešte z plných síl užiť posledné týždne prázdnin a dá sa to aj bez veľkého cestovania, v Petržalke.

Leto sa často spája s vodnými plochami. V Petržalke je Dunaj, ktorý priťahuje svojimi zákutiami. Niektoré sme už predstavili v rubrike Kam na výlet a o Dunaji hovorí aj Martin Mišík v hlavnom rozhovore týchto novín. Z neho vyplýva, že o pár rokov by mohol Dunaj a jeho okolie poskytovať ešte rozsiahlejšie rekreačné možnosti ako dnes vďaka Bratislavskému dunajskému parku. Už dávno sa v tunajšom prostredí darí vodáctvu, ktoré je podľa Mišíka v posledných rokoch na vzostupe a v rozhovore hovorí aj o konkrétnych kluboch a ich činnosti. No a je tu aj hrádzka,

ktorá láka cyklistov, bežcov či korčuliarov.

Tradičnou oddychovou lokalitou pre Petržalčanov je areál Veľkého Draždiaka. Ak sa tam vyberiete okúpať, budete pod dohľadom vodnej záchranej služby, ktorá bude na Draždiaku pôsobiť až do konca augusta, a to denne od 10:00 do 19:00. Čo je však novinkou v tomto priestore, to sú tematické prechádzky Spoznaj Draždiak. Vznikli z iniciatívy mestskej časti v rámci projektu Spoločne EKO, konajú sa každý týždeň a vždy v sprievode odborníka na zvolenú tému. Prvá sa uskutočnila 12. 8. a zoológ

Ján Kaľavský zo Štátnej ochrany prírody a Správy CHKO Dunajské luhy v Bratislave na nej hovoril o vodnom vtáctve „petržalského mora“. Na 26. 8. je naplánovaná prechádzka na tému Zelená okolo nás a okolo sídliska. Prechádzka sa začne o 17:30 pri detskom ihrisku na Draždiaku. O tom istom čase a na tom istom mieste, no 2. 9. sa zase začne prechádzka na tému História našej Šutrovky.

Samozrejme, využiť sa dajú aj iné vodné plochy ako Dunaj či Draždiak. V Petržalke si môžete zísť napríklad na kúpalisko Matadorka. A v prípade zlého počasia je tu Petržalská plaváreň, ktorá je otvorená od pondelka do piatka v čase 6:00 až 22:00, cez víkendy od 9:00

FOTO: KZP

FOTO: Matúš Bednarič

do 21:00. Návštevníci sa pri vstupe nemusia preukazovať žiadnymi potvrdeniami v súvislosti s pandemickými opatreniami, no v interiéri sa dodržiava pravidlo ROR (rúška-odstup-ruky). V čase uzávierky novín boli však pre nízku návštevnosť mimo prevádzky detský bazén, tobogan aj sauna.

Niektoré pohybové aktivity môžete robiť aj v sprievode profesionálnych trénerov, no stále zadarmo. Tak je to napríklad na atletických tréningoch, ktoré počas prázdnin organizuje športový klub Run For Fun v areáli základnej

školy na Tupolevovej ulici. Konajú sa vždy vo štvrtok od 17:00 a registrácia vopred nie je nutná, stačí len prísť a zúčastniť sa. Profesionálny tréner poradí, ako zlepšiť tréning a pre deti pripraví zaujímavú športovú hodinku. Zadarmo sú tieto tréningy aj vďaka podpore MČ Petržalka.

V Run For Fun športujú a pretekajú dospelí bez vekového obmedzenia a niektorí patria k najlepším. Nedávne Majstrovstvá Slovenska v atletike veteránov 2021 napríklad priniesli pre klub Run For Fun v areáli základnej

a 1 500 metrov, o ktoré sa postaral jeho šéf Ľubo Hrčka. Oba získal po pokorení slovenských rekordov.

K bezstarostnému letnému prázdninovaniu dobre padne aj film. O to viac, ak je súčasťou spoločného zážitku – v kine, alebo ešte lepšie v letnom kine. Vedeli ste, že aj v Petržalke sa premieta pod holým nebom? Ide o piatkové projekcie na zadnom dvore DK Lúky na Vígľašskej ulici. Môže to byť o to dobrodružnejšie, že výber filmov nie je úplne štandardný. Prosto, v tomto letnom kine nenájdete filmy, ktoré uvádzajú všade.

A tak sa na plátne cez prázdniny objavilo už niekoľko chaplinoviek. A do konca augusta sa ešte diváci stretnú s filmom slovenskej režisérky Viery Čákanyovej *FREM*, ktorá sa nebojí experimentovať s myšlienkou ani formou. No a pre cinefilov je dobre známe meno švédskeho režiséra Roya Anderssona. Letné kino premietne jeho titul *O nekonečne*, za ktorý získal Strieborného leva na slávnom festivale v Benátkach.

Ak by vám nestačila tunajšia ponuka možných letných aktivít, stačí čítať noviny ďalej. Veľa tipov na zmysluplné trávenie času nájdete napríklad v rubrike

dan

Petržalka ušetrila, teraz plánuje investovať

Mestská časť Petržalka vlani hospodárila s prebytkom bežného a kapitálového rozpočtu takmer 6 000 000 eur. Vyplýva to z jej záverečného účtu za rok 2020, ktorý schválilo miestne zastupiteľstvo na zasadnutí 29. 6. Poslanci zároveň schválili úpravu rozpočtu na rok 2021, ktorá ráta so zvýšením kapitálových výdavkov o viac než 2,6 milióna eur.

Vlajší prebytok 5 871 015,18 eur bol spôsobený predovšetkým zvýšenými daňovými príjmami. Takýto výsledok dosiahla mestská časť napriek nepredvídateľnosti, ktorú so sebou priniesla pandémia koronavírusu. „Paradoxne, najnovší prebytkový výsledok nášho hospodárenia je najlepší za posledných 15 rokov, čo pokladám za veľmi pozitívnu správu,“ uviedol starosta MČ Petržalka Ján Hrčka. „Ušetrené financie sa budeme snažiť v nasledujúcom období využiť naozaj zmysluplne. Tak na kompenzáciu spomínaných dopadov koronakrízy z pohľadu obyvateľov a návštevníkov Petržalky, ako aj na realizáciu viacerých projektov, pričom dôraz budeme stále klásť aj na spolufinancovanie z externých zdrojov.“

TÉMA

Rozhodlo sa zároveň o prevode prebytku zníženého o účelovo viazané prostriedky do rezervného fondu v sume 4 009 673,92 eur a rovnako sa do rezervného fondu previedol zostatok finančných operácií v sume 1 128 094,27 eur. No a spomenutá úprava rozpočtu na tento rok sa týka zvýšenia príjmových finančných operácií o 2 673 908 eur z rezervného fondu, pričom o túto sumu sa zvýšia kapitálové výdavky. Na čo sa tieto peniaze majú využiť? Plány mestskej časti sú rôzne.

Najvyššia čiastka z uvedenej sumy prevyšujúcej 2,6 milióna eur by mala ísť na program Obnova a údržba majetku. Je to 950 000 eur. Tieto prostriedky by sa mali použiť niekoľkými spôsobmi. Predovšetkým na zámer odkúpenia

budovy na Slnecniciach a budovy na Hrobákovej 3. Ďalšia časť týchto prostriedkov sa má použiť na rekonštrukciu stúpačiek v bytovom dome na Medvedovej ulici 21 a menší podiel je vyhradený na dofinancovanie rekonštrukcie Šrobárovho námestia.

Pomerne veľká časť peňazí zo zvýšených kapitálových výdavkov je vyhradená na projekt Zlepšenie technického stavu budov. Ide o 393 800 eur, ktoré sa opäť využijú viacerými spôsobmi. A opäť sa to týka aj materských a tentoraz i základných škôl. Najviac peňazí, až 100 000 eur, sa má použiť na vytvorenie bezbariérových vstupov do ZŠ, prednostne tam, kde sa už nachádza bezbariérová toaleta. So 100 000 eurami sa ráta aj na opravu vytvárených telocviční ZŠ (Turnianska, Nobelovo nám. Holíčska). Ďalšie prostriedky sa využijú napríklad na rekonštrukciu okien na 1. nadzemnom podlaží ZŠ Tupolevova v trakte B3, na rekonštrukciu sociálnych zariadení v ZŠ Budatínska, dofinancovanie rekonštrukcie šatní v ZŠ Lachova a Turnianska a tak ďalej.

Navýšenie kapitálových výdavkov súvisí aj s programom Oprava a obnova komunikácií, kam pribudlo 300 000 eur. Ešte o 50 000 eur viac pribudlo do programu Starostlivosť o zeleň, kde sa plánuje nákup techniky na údržbu zelene. Nemala suma pribudla aj do programu Verejné priestranstvá, konkrétne ide o 208 000 eur, ktoré sa plánujú použiť najmä na dofi-

nancovanie revitalizácie detských ihrísk, ale aj na obnovu a rekonštrukciu polievacích vodovodov a vybudovanie pitných fontánok.

Vráťme sa k materským školám, ktoré nedokážu v súčasnosti splniť požiadavky na umiestnenie všetkých prihlásených detí. Miestne zastupiteľstvo teda schválilo aj navýšenie prostriedkov o 130 000 eur pre program Rozvoj kapacít materských škôl. Využijú sa z väčšej časti na dofinancovanie rekonštrukcie MŠ Bohrova, z menšej časti aj na vypracovanie projektovej dokumentácie na novú MŠ Fedinova.

K oblastiam s navýšením kapitálových výdavkov o sumu prevyšujúcu 100 000 eur patrí aj Rozvoj športovej infraštruktúry (navýšenie o 117 000), kde sa ráta s revitalizáciou športového areálu ZŠ Lachova (nezrealizovaný projekt multifunkčného ihriska z roku 2020). Menšia časť navýšených prostriedkov by sa mohla využiť na plánovaný

projekt člnkovania na Chorvátskom ramene. Mestská časť na tomto zámere pracuje s ambíciou zatraktívniť danú lokalitu a ponúknuť možnosť na lepšie spoznanie tohto zaujímavého prírodného biotopu na území Petržalky.

Navýšenie kapitálových výdavkov o 100 108 eur bolo schválené pre Kultúrne zariadenia Petržalky. V tomto prípade sa plánuje zakúpenie mobilného javiska, nákladného auta, ale aj digitalizácia a modernizácia kina v DK Lúky.

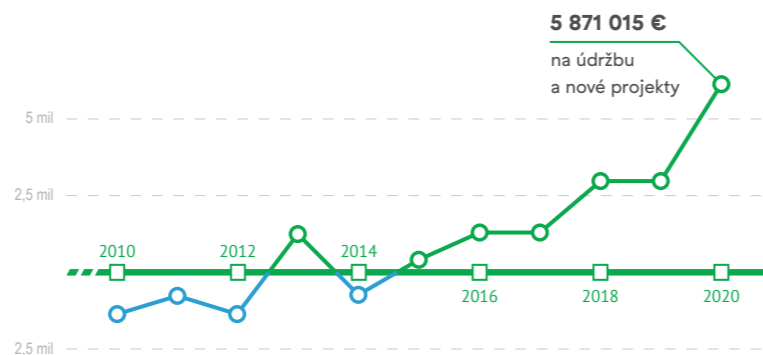
Ďalšie navýšenia kapitálových výdavkov v programoch už nepresahovali sumu 100 000 eur. Spomeňme v tejto súvislosti aspoň 25 000 eur na vybudovanie vyhradeného výbehu pre psov, prostriedky na projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu a modernizáciu trhoviska na Mlynarovičovej ulici alebo na stavebné úpravy interiéru v rámci obnovy pobočky Miestnej knižnice Petržalka na Vavilovej 26.

dan

NAVÝŠENIE KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV (VÝBER NAJVIŠŠÍCH SÚM)

Obnova a údržba majetku	950 000 eur
Projekt Zlepšenie technického stavu budov	393 800 eur
Starostlivosť o zeleň	350 000 eur
Oprava a obnova komunikácií	300 000 eur
Verejné priestranstvá	208 000 eur
Rozvoj kapacít materských škôl	130 000 eur
Rozvoj športovej infraštruktúry	117 000 eur
Kultúrne zariadenia Petržalky	100 108 eur

HOSPODÁRENIE PETRŽALKY

Na čom sa pracuje?

Obrátili sme sa na referát investičných činností Miestneho úradu MČ Petržalka s otázkou, na akých projektoch sa aktuálne pracuje, prípadne sa budú realizovať v blízkej budúcnosti.

Prírodné, azda najvyšší počet prác sa v lete spája so základnými a materskými školami, aby sa využilo prázdninové obdobie na opravy a vylepšenia. Niektoré z nich sa spomínali už v predchádzajúcom článku v súvislosti s úpravou rozpočtu na rok 2021. Patrí k nim napríklad rekonštrukcia šatní pri telocvični vrátane rekonštrukcie stúpačiek od prizemia po tretie nadzemné podlažie na ZŠ Lachova či podobný druh a objem prác na ZŠ Turnianska. Spomínali sme takisto vybudovanie bezbariérových vstupov do základných škôl v celkovej hodnote 100 000 eur. Medzi školami, kde sa zrealizujú takéto úpravy už v prvej fáze, bude ZŠ Prokofievova, ZŠ Gessayova či ZŠ Budatínska. Na poslednej z menovanej trojice škôl sa aktuálne opravujú toalety na troch nadzemných podlažiach. Plánuje sa aj rekonštrukcia vstupných priestorov na ZŠ Dudova, čiastočná výmena okien na ZŠ Tupolevova a prebieha kompletná rekonštrukcia kuchyne na ZŠ Černyševského.

TÉMA

Mestská časť pokračuje v rozširovaní počtu tried v materských školách. Aktuálne sa to týka MŠ Lietavská, Iľjušínova, Turnianska 6, Bohrova. Na ZŠ Turnianska 10 vzniká nová štvortriedna materská škola. Okrem toho sa plánuje rekonštrukcia hygienických zariadení pre zamestnancov na MŠ Gessayova a MŠ Röntgenova. Pracuje sa zároveň na viacerých detských ihriskách. Týka sa to napríklad Markovej, Hrobákovej, Šášovskej, Holíčskej či Gessayovej. Referát investičných činností rieši aj vybudovanie bežeckej dráhy pri ZŠ Dudova a v pláne je multifunkčné ihrisko na ZŠ Lachova. Ráta sa takisto so zámerom vybudovať petangové ihrisko na Rovniankovej.

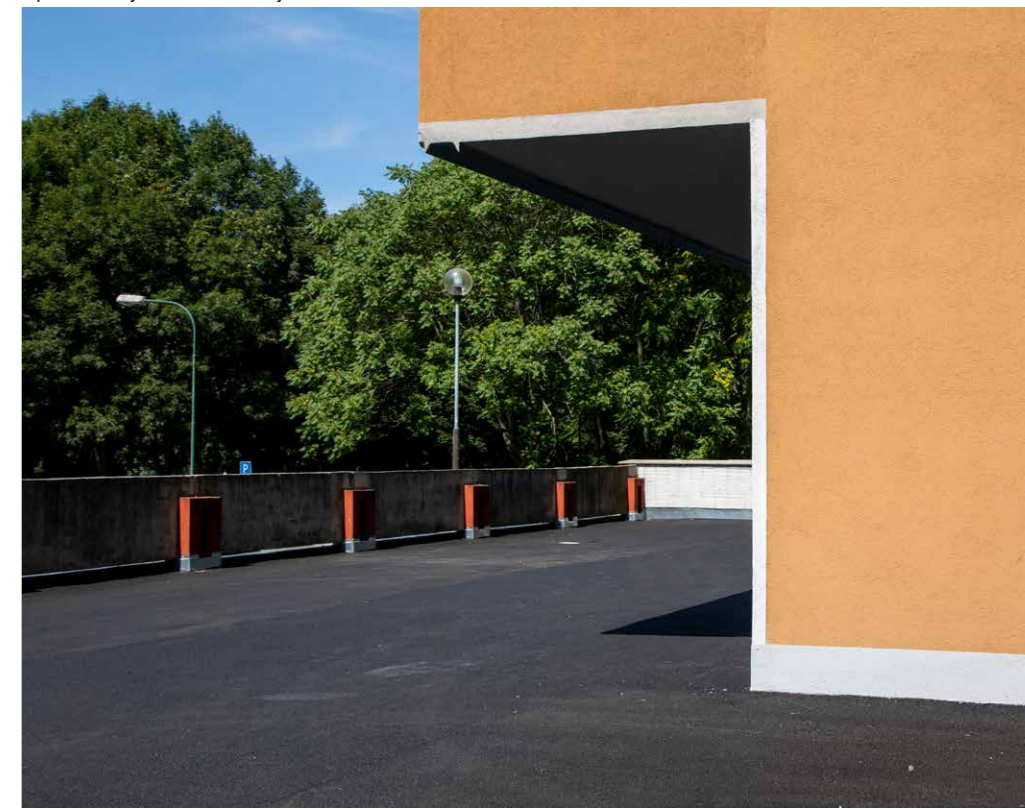
Mestská časť sa zároveň pustila do rekonštrukcie terasy na Rovniankovej 14, kde sa obnovoval povrch. Aj do opravy havarijného stavu schodiska na Mánesovom námestí.

Revitalizácia Šrobárovho námestia sa spája hneď s viacerými položkami v predpokladanej hodnote približne 220 000 eur. V tomto priestore sa budú riešiť nové chodníky, sadové úpravy, nový výbeh pre psov aj workoutové ihrisko.

dan

Oprava terasy na Rovniankovej. FOTO: Ivana Vrabľová

Petržalčanka sa chystá na jubileum

Na budúci rok oslávi Občianske združenie Petržalčanka 10 rokov od svojho vzniku. Tisícky divákov ho z vystúpení poznajú ako divadelný súbor aj ako spevácku skupinu.

Celé Slovensko precestovala Petržalčanka s väčšinou svojich hudobno-dramatických vystúpení, či už to bola *Svadba v Petržalke*, *Páračky*, *Dožinky*, alebo pásmo *S piesňou star-neme pomalšie*. Na východe republiky tomuto 30-člennému súboru tleskali napríklad v Bardejove, Prešove či Svidníku, na západe to bolo v Trenčianskej Teplej či Zliechove. Najčastejšie však Petržalčanka vystupovala v Bratislave a jej okolí, najmä na Záhorí.

V Petržalke niet významnejšieho podujatia, na ktorom by sa spevácka skupina nepredstavila. Nechýba na vianočných trhoch a predvianočných posedeniach pre seniorov, na Dňoch Petržalky a celkom logicky ani na tradičných Seniorfestoch. Radosť z piesní a tanca však rozdáva po celom meste, predovšetkým v zariadeniach pre najstarších.

„Svoje jubileum plánujeme osláviť obnovenou premiérou predstavenia *Svadba v Petržalke*. *Pochopiteľne už v novom, mladšom obsadení a pridanými replikami*. Modlíme sa, aby nám to *pandémia umožnila*“, povedala predsedníčka občianskeho združenia Alžbeta Korbelová. Ako ďalej pripomenula, za svoje úspechy vďaka títo 70- až 85-roční amatérski herci a speváci podpore mestskej časti,

najmä starostu Jána Hrdčku a vicestarostky Jany Hrehorovej. „Tešíme sa však aj *pozornosti predstaviteľov blavného mesta, Bratislavskeho samosprávneho kraja a tiež Ministerstva kultúry SR, a to vo forme grantov*.“

Prioritou OZ Petržalčanka je zachovávať a mladšej generácii pripomínať kultúrne dedičstvo, ktoré jeho členom odovzdali v útlom detstve ich rodičia a prarodičia prostredníctvom tradícií a slovenských ľudových piesní.

Alena Kopřivová
(kronikárka OZ Petržalčanka)

FOTO: OZ Petržalčanka

Komunitné granty pre petržalské projekty

Záleží vám na prostredí, v ktorom žijete a máte nápad, ako prispieť k jeho zveľadeniu? Zabojujte za svoj projekt a získajte peniaze na jeho realizáciu. Pomôcť v tom môže Nadácia Veolia Slovensko. Tá doposiaľ podporovala zmysluplné projekty formou zamestnaneckých grantov. Aktuálne však pri príležitosti 15. výročia svojho vzniku otvorila nový program

Komunitné granty, ktorý je určený pre širokú verejnosť, neziskové organizácie, športové kluby či školské zariadenia. A ako prví to môžu využiť predkladatelia petržalských projektov. Nadácia neurčuje žiadny finančný limit na podporu jedného projektu.

Žiadosti môžu posilať jednotlivci – fyzické osoby s trvalým pobytom v MČ Petržalka alebo

organizácie so sídlom v Bratislave, pričom ich projekty sa musia týkať Petržalky. Mali by sa viazať predovšetkým na oblasť vzdelávania, životného prostredia, na zlepšenie života komunity či podporu športujúcej mládeže. Grantová prihláška sa nachádza na stránke www.nadaciavs.sk a projekty sa dajú prihlásiť do 30. septembra 2021.

dan

Rada právnika: Spoločné časti a zariadenia v bytovom dome

Petržalka je plná bytových domov a v nich sú aj spoločné priestory a spoločné zariadenia. Aké pravidlá sa s nimi spájajú a čo treba robiť v prípade problémov a konfliktných situácií? Opýtali sme sa JUDr. Jakuba Mandelíka, PhD.

Bytový dom, ľudovo nazývaný panelák, je súhrn samostatných bytov a nebytových priestorov, ktoré majú spoločné časti a zariadenia a tvoria tak spolu jeden celok. Spoločné zariadenia sú napríklad kočíkárne, výtahy či bleskozvod. Pod spoločnými časťami domu sa rozumie napríklad chodba, terasa, strecha, obvodový múr. Zákon č.

182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon“) vymenúva, čo sa považuje za časti a zariadenia domu, avšak do týchto kategórií môžu spadať aj ďalšie zariadenia a časti, ktoré v zákone vymenované nie sú.

Starostlivosť o tieto spoločné veci, údržbu, opravy a rekonštrukcie zabezpečuje spoločenstvo bytov alebo správca. O zásadných otázkach týkajúcich sa spoločných častí a zariadení rozhoduje schôdza vlastníkov (pomer hlasov závisí od typu otázky, o ktorej sa rozhoduje). Ide o veci, ako sú súhlas so zmenou vzhľadu (napr. rekonštrukcia balkóna), úprava spo-

ločnej antény, výlučné právo užívať nové spoločné časti, zmena účelu užívania, zriadenie vecného bremena k spoločným častiam a iné. Proti prijatému rozhodnutiu môže prehlasovaný vlastník podať do 30 dní od oznámenia žalobu na súd. Dôvody žaloby môžu byť buď procesné (nesplnenie podmienok na prijatie rozhodnutia), alebo vecné – obsahové (rozpor rozhodnutia so zákonom a dobrými mravmi).

K spoločným častiam a zariadeniam bytového domu nemá nikto výlučné vlastnícke právo, keďže všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov sú aj spoluvlastníci týchto častí a zariadení, t. j. všetci vlastníci ich majú právo užívať. Konkrétny spôsob, akým sa majú užívať spoločné časti/zariadenia vyplýva predovšetkým z ich účelu, na ktorý slúžia. Zásadným obmedzením užívania vecí spoluvlastníkom je právo užívania tej istej veci iným spoluvlastníkom, t. j. jeden vlastník nesmie svojím užívaním brániť v užívaní časti/zariadenia iným vlastníkom. Napríklad, ak by

jeden z vlastníkov používal vstupnú chodbu na skladovanie svojich vecí, čo by obmedzilo jej priechodnosť, neoprávnené tým zasahuje do práva užívania chodby ostatných vlastníkov bytového domu. Bližšie podrobnosti o spôsobe užívania môže upravovať domový poriadok. Pokiaľ niekto užíva spoločnú časť/zariadenie protiprávnym spôsobom, ostatní vlastníci sa majú možnosť brániť. Vlastníci sa môžu domáhať svojho práva na obci (mestskej časti), a to ochranou pokojného stavu. Tiež je tu možnosť riešiť vec tzv. vlastníckou žalobou pri neoprávnenom zásahu do vlastníckeho práva a v najvyhrotenejších prípadoch je možné podať aj žalobu na nariadenie predaja bytu hrubo nezákonne konajúceho vlastníka. Prioritne však odporúčame riešiť situáciu mimosúdne, a to v spolupráci so správcom/predsedom spoločenstva, ako aj výzvou na upustenie od protiprávneho konania. Najlepší spôsob zvolenej ochrany bude závisieť od konkrétnej situácie, preto vždy odporúčame

vec najprv dôkladne posúdiť.

Z rôznych právnych dôvodov môže byť spoločná časť/zariadenie vo výlučnom užívaní iba niektorého vlastníka (alebo vlastníkov), ktorý má oprávnenie zamedziť jej užívanie ostatným vlastníkom. Príkladom uvádzame terasu, na ktorú je prístup iba z jedného bytu (dôvod stavebnotechnického alebo účelového určenia veci). Tiež tu však môže byť zmluvný titul či prijaté rozhodnutie vlastníkov bytov. To však neznamená, že tieto osoby majú právo nakladať so spoločnou časťou/zariadením ako výlučný vlastník. Takýto vlastník zásadne nemôže vec napríklad zaťažiť záložným právom alebo predať. Výhradnosť jeho postavenia spočíva jedine v práve užívať spoločnú časť/zariadenie na rozdiel od ostatných vlastníkov bytového domu. Pre bližšie informácie o spoločných častiach a zariadeniach je vhodné dopytovať u správcu alebo príslušnej osoby v spoločenstve.

VYBERÁME Z VAŠICH PODNETOV

Zlomená hojdačková konštrukcia na VDI Krásnohorská je vďaka našim kolegom z oddelenia správy verejných priestranstiev minulosťou.

Kolegovia z rovnakého oddelenia sa postarali aj o skrášlenie pieskoviska na VDI Fedinova.

UROBME SPOLOČNE PETRŽALKU KRAJŠÍM MIESTOM PRE ŽIVOT. VAŠE PODNETY ZASIELAJTE NA PODNETY@PETRZALKA.SK.

Oddelenie správy verejných priestranstiev zabezpečuje aj osádzanie tienidiel na viacerých VDI v našej správe. Príkladom sú ihriská na Jasovskej a Ševčenkovej.

Činia sa aj naši záhradníci z referátu zelene. Tí sa okrem iného postarali o skrášlenie Lachovej ulice.

Keď pomáha pamäť rieky

Život MARTINA MIŠÍKA je úzko prepojený s Dunajom – súkromne i pracovne. Je to stavebný inžinier so špecializáciou na vodné hospodárstvo a vodné stavby, ktorý pracoval na viacerých projektoch v povodí Dunaja a patrí do úzkeho tímu autorov úvodnej štúdie Bratislavského dunajského parku. Okrem toho je to aktívny vodák, člen petržalského vodáckeho klubu Dunajčik. V téme Dunaj sa cíti ako ryba vo vode.

Čo pre Bratislavu znamená Dunaj?

Z historického pohľadu mal Dunaj pre Bratislavu najmä hospodársky význam. Ten má aj v dnešnej dobe, no výrazne ho prevyšuje význam Dunaja ako prirodzeného priestoru pre trávenie voľného času, oddychu a rekreácie ľudí. Je spolu s Malými Karpatmi dominantný pre prírodné prostredie Bratislavy a je súčasťou identity mesta.

Aký charakter má Dunaj v oblasti Bratislavy?

Aj keď sa to nezdá, Dunaj tu má ešte taký podhorský charakter s rýchlym prúdením. Medzi Devínom a Bratislavou je posledný takýto úsek na našom území. Potom už nasleduje úsek ovplyvnený vodným dielom Gabčíkovo, pod ktorým má Dunaj zmenený sklon a pomalšie prúdenie.

FOTO: Milo Mišík

Dunaj prechádzal zásadnými zmenami najmä v 20. storočí. Ako ich hodnotíte, boli to z pohľadu dopadu na životné prostredie a kvalitu rieky kontroverzné zásahy?

Pri spätnom pohľade sa dá rozumieť tomu, prečo sa to tak robilo. A zároveň vieme, že optimálne to nebolo a že dnes by sme to robili ináč. Tie najväčšie zmeny boli ovplyvnené plavbou – hlavne rozvojom dunajskej paroplavby, protipovodňovou ochranou a urbanizáciou. Ochrana pred povodňami nemala až taký vplyv na životné prostredie, pretože hrázde boli a aj sú na

mnohých úsekoch odsadené ďalej od koryta Dunaja a medzi tými hrádzami sa zachovávali dosť široké územia, kde sa rieka vyvíjala viac-menej prirodzene. Už výraznejšie regulácie boli spojené s paroplavbou a plavbou. Dunaj bol rozvetvený na viacero koryt, bola to tzv. vnútrozemská delta, no paroplavba potrebovala jedno väčšie koryto s dostatočnými rozmermi pre plavebnú dráhu, čo viedlo k regulácii Dunaja. Takým slávnym protagonistom upravovania rieky bol Lanfranconi, ktorý odviezol svedomitú prácu. Je však známe aj to, že to bol majiteľ kameňolomu, na zafixovanie

brehov sa používal lomový kameň a je zrejme, že v tomto prípade sa ho použilo podstatne viac, než bolo nevyhnutné. Dnes vieme, že lomový kameň tam, kde nie je nevyhnutný pre ochranu dôležitej infraštruktúry, je z vodohospodárskeho a biologického hľadiska nežiaduci, pretože obrovská časť života a biodiverzity Dunaja sa viaže na prirodzené, najmä štrkové brehy. A tie prirodzené dunajské brehy majú podstatne väčšiu odolnosť, ako sme si mysleli. Významnú úlohu v tom zohrávajú aj koreňové systémy prirodzeného stromového porastu, ktoré okrem spevňovania brehov vytvárajú

štruktúry, na ktoré je naviazané množstvo života, zatieňujú vodu, trochu zmiernujú jej prehrievanie a majú aj ďalšie ekologické funkcie. Paušálne odstraňovanie lesných porastov na brehoch je preto veľkou chybou. Boli sme svedkami toho, že sa to dialo pod pláštikom protipovodňovej ochrany pre drevoštiepkový biznis, ale verme, že to je už za nami.

V akom stave je teda Dunaj a jeho bezprostredné okolie dnes?

U nás sa dostávajú poznatky z oblasti ekologického manažmentu vodných tokov do praxe s oneskorením 15 až 20 rokov za

vyspelým svetom. Od roku 2000 platí Európska rámcová smernica o vodách, ktorá predpisuje členským štátom EÚ spravovať toky tak, aby sa ich ekologický stav ďalej nezhoršoval a aby sa dosiahol prinajmenšom dobrý ekologický stav. Takže sa snažíme dostať Dunaj na miestach, kde je to len trochu možné, čo najbližšie k prirodzenému stavu. V minulosti sme sa museli vyrovnávať so znečistením, ktoré produkovali mestá a priemysel. Toto sa už na Dunaji z veľkej časti podarilo vyriešiť. Prečo ho teda ešte nemáme v dobrom ekologickom stave? Dôvodom je nepriaznivá hydromorfológia. To je práve to veľké opevnenie brehov, napriemer koryta (ktoré však nie je také výrazné ako vo Viedni), na niektorých úsekoch aj narušenie prirodzeného prietoku režimu vplyvom vodného diela Gabčíkovo, oddelenie alebo zánik bočných ramien. Takže pred nami stojí úloha zlepšovania obnovy prirodzenej hydromorfologie koryta.

ROZHOVOR

Čo sa v tomto smere robí?

Máme tu pozitívne príklady projektov, ktoré obnovili bočné ramená Dunaja – Karloveské, Devínske, Medved'ovské, Kľúčovecké, Veľkolelské. Tieto revitalizačné projekty realizovalo Bratislavské regionálne ochrannárske združenie v spolupráci so správcom toku, Slovenským vodohospodárskym podnikom. To boli také ojedinelé posuny, teraz nás čaká systematický prístup a aplikovanie takých revitalizačných opatrení, že budeme považovať celé úseky rieky za obnovené, v dobrom ekologickom stave. V súčasnosti prebieha práca na príprave novej koncepcie vodnej politiky, kde sa k tomuto problému pristupuje komplexne a Dunaj tam má samostatnú časť so samostatnou expertnou skupinou. Ideme cestou obnovy brehov, bočných ramien, pôvodných záplavových území. Ďalšie strategické európske dokumenty toto úsilie synergicky podporujú. Napríklad Európska stratégia pre ochranu a obnovu biodiverzity do roku 2030 hovorí o tom, že v Európe bude obnovených minimálne 25 000 km voľne prúdiacich úsekov riek.

Hovorili ste, že znečistenie Dunaja z 20. storočia sa už podarilo odstrániť. Vtedajšie problémy a výzvy sa už teda neriešia?

Tá najprirodzenejšia ambícia vodného hospodárstva je zabezpečiť, aby boli rieky živé a zdravé pre túto i ďalšie generácie. To však neznamená, že moderné vodné hospodárstvo rezignuje na tie oblasti, ktorým sme venovali pozornosť v 20. storočí. Teda na zabezpečenie pitnej vody pre verejnosť, ochranu pred povodňami, zabezpečenie vody pre hydroenergetiku, plavbu, prípadne pre priemysel a poľnohospodárstvo. To všetko ostáva. Udržateľné vodné hospodárstvo má za úlohu zabezpečiť vyváženým spôsobom všetky tieto funkcie, ale zároveň má v prvom rade zabezpečiť, aby boli rieky živé a zdravé. Požiadavky sú dnes vyššie, chce to aj nové prístupy, financie. Pri práci na koncepcii vodnej politiky robíme na tom, aby bolo využitie Dunaja udržateľné a aby ostal živou riekou. No a to sa nezaobíde bez kompromisov.

Keď sa človek pozerá na staré vyobrazenia krajiny okolo Bratislavy, je to úplne iný svet. Cítite pri tom aj vy istý sentiment?

Určite sa tým, ako to prostredie vyzeralo v minulosti, zaoberám. Nie však z dôvodu sentimentu, skôr z toho hľadiska, ako by to územie malo a mohlo vyzerať. Keď sa nás niektorí pýtajú, do ktorého storočia chceme dostať Dunaj, odpoveď je, že do 21., von z konca 20. storočia. To, ako Dunaj vyzeral kedysi, nám pomáha voliť správne miesta novej obnovy tak, aby bola úspešná. Orientujeme sa tým, čo si v minulosti rieka vytvorila sama, jej pamäťou. Snahou je obnoviť ramená a ich zvyšky z úrovne, akú mali v 50. a 60. rokoch minulého storočia.

Patrite do tímu autorov úvodnej štúdie Bratislavského dunajského parku. Jednou z ambícií projektu je priblížiť ľudí k Dunaju a poskytnúť im možnosť plnohodnotného trávenia voľného času v jeho prírodnom prostredí. Nevyplývajú z toho aj riziká?

Hlavnou myšlienkou Bratislavského dunajského parku je, aby

ten úsek Dunaja od Devína po Čunovo poskytoval priestor na oddych, rekreáciu a vzdelávanie ľudí v prírodnom prostredí. Čiže nejde len o striktnú ochranu prostredia, ktorá by výrazne obmedzovala prístup verejnosti, ale o to, aby sa inteligentným regulovaným spôsobom umožnil ľuďom prístup k vode a do nej či prechádzky v okolí Dunaja. Príroda v existujúcich maloplošných chránených územiach musí zostať chránená a my predpokladáme, že veľká časť ľudí sa dostane len po niektoré miesta alebo sa budú koncentrovať iba v istých lokalitách mimo chránených území. V rámci nich sa ráta s možnosťou pohybu osôb po vyznačených chodníkoch. Ale napríklad v prípade rezervácie Dunajské ostrovy, kde je najvyšší stupeň ochrany, sa nepredpokladá vstup na územie vôbec, tak, ako je to aj v súčasnosti. Rizikom a reálnou hrozbou, ktorú vidíme, je nedostatočne regulované rozšírenie hausbótov, plávajúcich krčiem a pontónov pri brehoch Dunaja. Tie patria k Dunaju a k Bratislave, ale všetkého veľa škodí. Odstraňujúci príklad máme v Jaroveckom ramene. V tomto smere je potrebná prísna regulácia a zonácia. Obmedzuje to prístup verejnosti k vode, ohrozuje životné prostredie, je to nebezpečné pre plavcov a vodákov, naruša to výhľady, v neposlednom rade to nepriaznivo pôsobí aj pri povodniach.

V akom štádiu je aktuálne projekt Bratislavského dunajského parku?

V odbornom tíme architektov, prírodovedcov, vodohospodárov a ochrancov prírody sme zadefinovali víziu, koncepciu a odborný prístup, vypracovali sme úvodnú štúdiu, ktorá bola odovzdaná a prezentovaná hlavnému mestu SR Bratislava aj ministerstvu životného prostredia. Na základe toho vzniklo Memorandum o spolupráci pri ochrane a obnove prírodného prostredia Dunaja v oblasti Bratislavy, kde signatári deklarujú svoju zmenu na tom, že Dunaj s jeho prírodným prostredím má obrovský význam pre Bratislavu a jej udržateľný rozvoj. Aktuálne pripravuje Metropolitný inštitút Bratislavy pod svojou hlavičkou

Po polčase kultúrneho leta

Petržalčania mali možnosť v prvých štyroch víkendoch kultúrneho leta prežiť nádherné chvíle radosti, zábavy, poučenia i nadšenia a je tu druhá polovica programu Kultúrneho leta v Petržalke 2021. Na všetky podujatia augustovej časti programu platia nové celomesačné registračné permanentky, dostupné na stránke www.ticketportal.sk, ktoré návštevníkom za veľmi nízku cenu sprístupnia všetky udalosti všetkých tematických víkendov a organizátorom umožnia splniť si povinnosť o registrácii návštevníkov pre potreby Regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Veľmi pekné ohlasy obyvateľov sídliskovej časti Jama-Lúky vyvolalo pravidelné premietanie atraktívnych filmov na zadnú stenu Domu kultúry Lúky vždy v piatok od deviatej večer, ktoré je príťažlivé aj tým, že zvukovú stopu filmu počujú diváci zo slúchadiel. Pre fajnšmekrov a náročnejších divákov premieta každú nedeľu večer o ôsmej aj Artkino za Zrkadlom

v Dome kultúry Zrkadlový háj. August sa síce začal už nedeľným vystúpením rakúskej speváčky Ronja* v rámci Víkendú priateľstva, no prvý ucelený koniec týždňa druhej časti letného programu bol v znamení našich, slovenských hodnôt. Víkend tradičnej kultúry a remesiel predstavil od piatku 6. do nedele 8. augusta všetkým Petržalčanom tradičné remeslá, históriu bojových

FOTO: Kultúrne zriadenia Petržalky

Knihy spestrujú leto. A knižnica tiež

Prázdniny sú v plnom prúde a jednu z možností, ako ich stráviť zmysluplne, ponúka Leto s petržalskou knižnicou. Vlastne tých možností ponúka viac a niektoré možno aj prekvapia.

Zopár príjemných prekvapení už miestna knižnica ponúkla v rámci júlovej časti programu. Napríklad stretnutie s medzinárodnou skúsenou astrobiologičkou Michaelou Musilovou, ktoré sa uskutočnilo pred pobočkou na Prokofievovej ulici. Jej rozprávanie dopĺňala Lucia Lackovičová, ktorá o Musilovej napísala knihu Žena z Marsu. Aj augustový program Leta s petržalskou knižnicou sa ponese, prirodzene, v znamení kníh, ale v rozmanitých súvislostiach. Napríklad v podobe výstavy Najkrajšie knihy Slovenska 2020. Bude

to jedna z prvých príležitostí, ako vidieť na jednom mieste kolekciu 22 ocenených kníh z rovnomennej súťaže. V Petržalke ju otvoria 25. 8. na pobočke Vavilovova 26. V prípade pekného počasia sa otvorenie výstavy, ktorá bude trvať mesiac, uskutoční na terase. Ako pripomína riaditeľka Miestnej knižnice Petržalka Katarína Bergerová, ocenené a vystavené knihy má knižnica aj vo svojom fonde, takže sú k dispozícii čitateľom.

Deti sú súťaživé a podporiť v nich chuť čítať aj takýmto spôsobom nie je na škodu. Petr-

FOTO: Miestna knižnica Petržalka

žalská knižnica pre ne pripravila preukazy letných knihomoľov, kde si zbierajú nálepky za prečítané knihy a za istý počet dostanú malú motivačnú odmenu.

Nielen pre malé deti, ale aj pre

tínedžerov je určený projekt Prečítané leto, ktorý ponúka každý týždeň rôzne akcie na vybranú tému. V auguste ešte na čitateľov čakajú témy O piknikoch (16. – 22. 8.) či O vytrvalosti (23. – 29.

8.). Ku každej téme sú pripravené knihy, spoločenské hry či súťaže. „Budú aj rôzne workshopy na výrobu predmetov či na maľovanie a kreslenie. Každá pobočka takpovediac ušije tematiku na mieru svojim návštevníkom,“ poznamenáva Katarína Bergerová.

V júli sa už uskutočnil Knižný kolotoč, kde si záujemcovia môžu vybrať z ponuky vyradených kníh miestnej knižnice, no 18. 8. sa konalo pred Technopolom druhé kolo akcie. No a 22. 8. sa stane knižnica súčasťou veľkej detskej oslavy Na palube jednorozca, ktorá sa uskutoční v Sade Janka Kráľa. Pri tejto príležitosti pripravuje improvizovanú čítaťreň, workshopy, hry a súťaže.

V čase vzniku tohto článku, teda na konci júla, fungovala knižnica len so základnými pandemickými opatreniami, ako však pripomína jej riaditeľka, ľudia sa nezačali odrazu správať nejako zásadne inak, neodhodili zábrany. A často chodia von, do

vonkajších oddychových zón, ktoré pred niektorými pobočkami vznikli. „Za to obdobie, keď sme po dlhej kríze znovu otvorili, sme sa naučili, aké veľmi potrebné sú komorné, čisté priestory pre ľudí, ktorí neodšli na zahraničné dovolenky. Niektorí odvážnejšie, iní opatrnejšie využívajú naše vonkajšie priestory. Ľudia však chodia,“ vysvetľuje Katarína Bergerová a ponúka príklady. „Chodiť k nám napríklad otecko s kočíkom, ktorý si tu potichu číta dennú tlač. Alebo si sem pravidelne chodí čítať chlapec, aby doma nerušil malú sestričku. Pre jeho mamu je to výborné, lebo komunikuje s knižničnou, takže presne vie, čo sa deje s jej synom. No a potom sú tu seniori, ktorí radi využívajú najmä dopoludňajšie hodiny. Samozrejme, že si u nás čítajú, ale často sa potrebujú aj porozprávať, čo knižníci robia tiež.“

dan

Dni Petržalky 2021 inak, ale predsa

Veľkolepý celodenný program na Dostihovej dráhe pre desaťtisíce návštevníkov, ako na to boli Petržalčania na Dni Petržalky zvyknutí, je nateraz, žiaľ, iba minulosťou. Pandémia nám všetkým stále bráni usporiadať veľké hromadné podujatia pre také obrovské množstvo ľudí na jednom mieste a v jednom čase. Nič nám však nebráni usporiadať množstvo menších podujatí na mnohých miestach mestskej časti v rovnakom čase. Tak sa Dni Petržalky stanú vlastne dňami celej mestskej časti a podujatia sa budú konať naraz v tom istom čase aj v okolí Domu kultúry Lúky, na Námestí Republiky, na Nobelovom námestí, na Ovsíšťskom námestí a aj na Dostihovej dráhe. V každom z týchto exte-

ričov budeme musieť dodržať maximálny povolený počet 1 000 návštevníkov. Takýmto spôsobom sa nám však môže podariť, že v jednom čase bude naraz aj 5 000 Petržalčanov môcť oslavu svojej mestskej časti prežívať so svojimi rodinami, priateľmi a známymi, podľa svojich tematických kultúrnych preferencií.

Program Domu kultúry Lúky bude dominantne venovaný deťom a mládeži, program na Námestí Republiky našim seniorom a komunitným aktivitám občanov, program na Nobelovom námestí bude plný modernej zábavy a súčasného trendového spôsobu života dospelých mladých ľudí, program na Ovsíšťskom námestí uspokojí nároky náročných a hodnotovo orientova-

znamnému odkazu predstaviteľov a umeleckým artefaktom židovskej kultúry v histórii i súčasnosti Slovenska. Deň Ústavy Slovenskej republiky bude príležitosťou na slávnostné spoločenské podujatie poskytujúce priestor pre definovanie identity občanov mestskej časti ako obyvateľov žijúcich vo vzájomnej úcte. Osobnosti Petržalky budú slávnostne vyhlásené v komponovanom večernom programe vo veľkej sále Domu kultúry Zrkadlový háj v stredu 1. septembra večer. V programe budú mať návštevníci podujatia možnosť uvidieť okrem iných účinkujúcich aj Bratislavský chlapecký zbor, deti z folklórneho súboru Lúčka alebo z tanečnej školy Dansovia.

Veríme, že si Petržalčania budú nachádzať cestu ku kultúre v mestskej časti stále častejšie a ocenia, že so svojimi deťmi do divadla na rozprávku, za skvelými filmami do kina a hodnotnými koncertnými vystúpeniami už nemusia chodiť len za Dunaj, do historického centra. Že jednoducho môžu za kultúrou prísť aj „v papučiach“.

Juraj Benčík
programový riaditeľ KZP

ných milovníkom umenia, no a podujatia na Dostihovej dráhe budú prierezom „všehochuť“ pre každého a pre všetkých. Na každom z vybraných miest Petržalky, ktoré bude v dňoch 10. až 12. septembra plné kultúrnych, spoločenských, komunitných, zábavných, náučných, súťažných a osvetových podujatí, bude okrem pestrého programu pre dušu aj celopetržalský festival street food – ponuky pre telesné pôžitky gurmánske. Verme, že pri dodržaní všetkých hygienických pravidiel a protipandemických opatrení bude možné tohtoročné Dni Petržalky osláviť dôstojne a plnohodnotne a že sa aj napriek inému usporiadaniu stretnú s podobným záujmom obyvateľov Petržalky, ako tomu bolo v časoch bez obmedzení.

Juraj Benčík
programový riaditeľ KZP

Vzdelávať sa dá celý život

Do 10. septembra sa môžu seniory zaregistrovať na štúdium Univerzity tretieho veku Centra celoživotného vzdelávania Ekonomickej univerzity v Bratislave pre školský rok 2021/2022. Môžu si vybrať z ponuky viac ako dvadsiatich študijných a pohybových programov, ktoré sú zamerané napríklad na históriu Bratislavy, počítačovú gramotnosť, narábanie s financiami, cudzie jazyky (angličtinu a nemčinu), sociológiu, politológiu, základy práva pre seniorov či tréning pamäti. Medzi pohybovými programami je joga, sebaobrana seniora, SM zdravý chrbát a Zumba Gold. V prípade otázok kontaktujte manažérku projektu Janku Chládeckú na e-mailovej adrese janka.chladecka@euba.sk. Viac informácií nájdete aj na webovej stránke ccv.euba.sk.

Na Ekonomickej univerzite v Bratislave sa uskutočnia aj podujatia, ktoré pripravuje U3V KLUB EKONÓM. Budú sa konať 4. 10.,

11. 10., 18. 10. a 25. 10. a viac o nich prezradzajú ich názvy:

Pre radosť – Seniori sa budú tešiť z tancovania, zo spievania, zaspomínajú si na svoju obľúbenú knihu a budú objavovať neobjavené miesta v Bratislave.

Telo bez bolesti – Praktické cvičenia zamerané na prevenciu a úľavu od bolesti pomocou jednoduchých, účinných a pravidelne sa opakujúcich cvikov na chrbát, kĺby či padnutú klenbu na nohách.

Zdravá výživa – Cez jedlo/nejedlo seniorom priblížime, ako ješť preto, aby žili a nie žili preto, aby jedli.

Istejšie v digitálnej spoločnosti – Dôležitá výzva pre seniorov 21. storočia je, aby sa efektívne naučili používať mobilný telefón a využiť možnosti PC.

FOTO: Matúš Bednarič

Tieto aktivity sa plánujú realizovať rôznymi formami zážitkového vzdelávania v rámci projektu Tešiť sa zo života aj v seniorskom veku, ktorý je realizovaný s podporou hlavného mesta SR Bratislavy. Záujemcovia sa môžu prihlasovať na jednotlivé podujatia týždeň pred ich konaním na e-mailovej adrese mariaberova@hotmail.com alebo na telefónoch číslach 0905 871 434.

dan/Magdaléna Danišová
predsedníčka OZ KLUB EKONÓM

Byť petržalským havkáčom sa oplatí

Prehlásiť svojho štvornohého miláčika do miesta svojho trvalého bydliska nie je iba povinnosťou vyplývajúcou zo zákona, ale aj výhodou.

Mestská časť Bratislava-Petržalka počas celého roka odovzdáva tým, ktorí zaplatili daň za psa, vrecká a zásobník na vrecká na psie exkrementy v tvare kostičky. Kostička sa dá pripnúť ako privesok k zväzku kľúčov. To všetko si môžu majitelia psov bezplatne prevziať na referáte čistoty a poriadku miestneho úradu v budove Technopolu na 4. poschodí.

Mestská časť ponúka po zaplatení dane za psa aj bezplatné tréningy pre psov vo výcvikovej škole na Wolkrovej ulici. Na bezplatnom tréningu sa psy učia základné povely, chôdzu na vodítku či prácu s očným kontaktom. Výcviky sa v tomto roku uskutočnia ešte 8. 9., 6. 10., 3. 11. a 1. 12. Registrovať

sa dá prostredníctvom webovej stránky www.pspiparkpetrzalka.sk. Z vyzbieraných finančných prostriedkov z dane za psa zamestnanci oddelenia správy verejných priestranstiev vykonávajú aj pravidelnú údržbu odpadkových košov a spoločne s referátom čistoty a poriadku rozširujú ich sieť na základe podnetov.

Najnovšie o týchto možnostiach informujú aj brožúrky a plagátky v slovenskom a v anglickom jazyku distribuované do bytových domov skolaudovaných v posledných rokoch. V informačných tlačovinách sú všetky potrebné kroky k úspešnému prihláseniu psa na Miestny úrad MČ Bratislava-Petržalka tak, aby bola splnená zákonná povinnosť. Dôležité sú

aj informácie, čo v prípade úhynu psa alebo straty známky. „Stratu známky je potrebné bezodkladne hlásiť na finančnom oddelení miestneho úradu, kde vydajú náhradnú známku,“ uvádza vedúca referátu čistoty a poriadku Lenka Milínková. Zároveň dodáva, že finančnému oddeleniu treba nahlásiť aj úhyn alebo zmenu miesta chovu psa mimo Petržalky.

Mestská časť verí, že sa „naši“ štvornohí kamaráti cítia v Petržalke príjemne. Zároveň však prosí všetkých majiteľov, aby boli zodpovední voči ostatným obyvateľom i návštevníkom Petržalky a mysleli aj na poriadok a čistotu nášho okolia.

jk

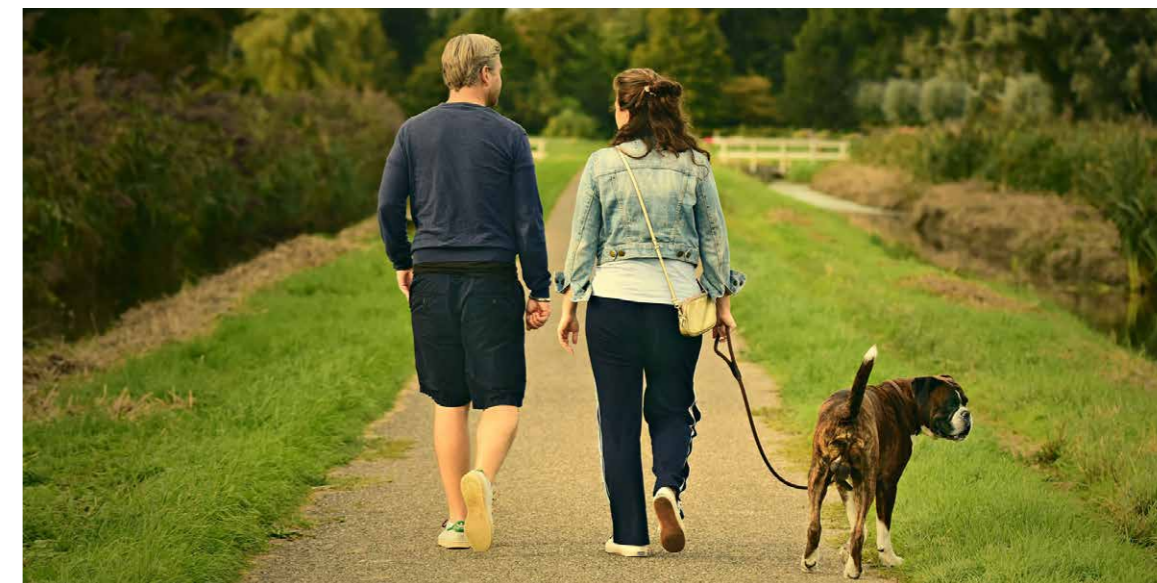

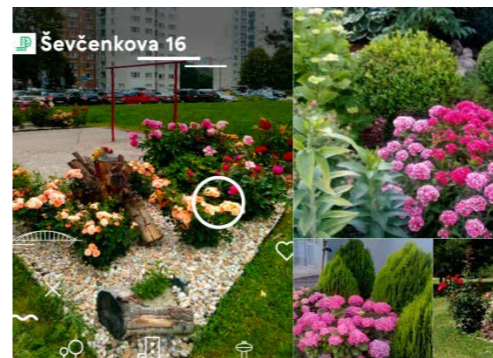
FOTO: Pixabay.com

Obyvatelia rozhodli o najkrajšej predzáhradke roka

Mestská časť Bratislava-Petržalka spustila ešte začiatkom apríla možnosť nominácie predzáhradiek do prvého ročníka súťaže Najkrajšia predzáhradka Petržalky 2021.

Verejnost prihlásila 16 účastníkov, z ktorých päťčlenná výberová komisia rozhodla o postupe ôsmich kandidátov do on-line hlasovania prostredníctvom sociálnych sietí.

Hlasovanie trvalo viac ako mesiac a obyvatelia tak rozhodli o konečnom umiestnení prihlásených predzáhradiek, ktoré sa v rebríčku zoradili nasledovne:

1. miesto – Ševčenkova 16 (898 hlasov)
2. miesto – Hrobákova 1 (611 hlasov)
3. miesto – Fedinova 12 (520 hlasov)
4. miesto – ZŠ Holičská 50 (448 hlasov)
5. miesto – Haanova 16 – 26 (364 hlasov)
6. miesto – Krásnohorská 12 (358 hlasov)
7. miesto – Jungmannova 20 (264 hlasov)
8. miesto – Jasovská 31 (234 hlasov)

reklamná správa

NEDEĽA 22. 8. 2021
Sad Janka Kráľa
10:00 – 17:00
Registrácia v AUPARKU do 14:00

Na palube jednorozčca

ROZLÚČKA S LETOM

MNOŽSTVO SPRIEVODNÝCH ATRAKCIÍ

Možnosť DAROVAŤ KRV 10:00 – 13:00

RODINNÁ AKCIA

Autogramiáda SESTIER FIALKOVÝCH

NAJVÄČŠIA PENOVÁ PÁRTY na Slovensku

ZREBOVANIE CIEN

20 súťažných stanovišť a ukážky záchranskej techniky

vstup zdarma

David KEY Show program Čestnej stráže OS SR

Gizka Oňová

Mestská časť BRATISLAVA-PETRŽALKA

organizátor: Mestský úrad Bratislava-Petržalka
hlavní reklamní partner: FINAL-CD
reklamní partner: PSS, Union, CCC
partner: SEVTOY, ALLTOY, FAKCOPY, batner, webaviny
mediální partner: GIGI, Zoznam.sk, ART Sound, euroaw
obdobovanie: SPORO KIN, Zlatá studňa
súťaž: Pod záštitou starostu Petržalky Jána Hrebu

Nové koše na ohorky lákajú vandalov

Koncom apríla pribudlo v Petržalke šesť košov na cigaretové ohorky. Za pár mesiacov zaznamenali úspech, no napriek tomu sú aj ničené.

Koš na ohorky boli osadené v lokalitách Ovsíšte, Farského ulica, Hrobákova, Osuského, Lúčanka a Budatínska ulica. Žiaľ, vinou vandalov sú momentálne koše na Farského a Hrobákovej mimo prevádzky. Tieto koše síce majú kovový plášť, takže by sa dalo predpokladať, že budú vzdorovať vandalom, ale ľudská vynaliezavosť sa napriek tomu postará o dielo skazy. Kovové je aj vnútro košov, no so sklenenou výplňou, aby bolo prehľadné, do ktorej časti sa hádžu ohorky. Na košoch sú totiž anketové otázky a ľudia vhadzujú svoj ohorok do jednej z dvoch častí podľa toho, ako chcú odpovedať. No a na spomínanej dvojici košov boli tieto sklenené časti rozbité.

Anketové otázky sa budú meniť každý mesiac a sú rozdelené podľa lokalít. Zatiaľ je na košoch iba druhá otázka. A obľúbenou bola tá, ktorému „bratislavskému moru“ dávate prednosť – Veľkému Draždiaku alebo Zlatým pieskom. Draždiak viedol a koš sa nachádza v jeho blízkosti, na

zastávke Lúčanka. Tento koš bol aj najčastejšie vysypávaný (pri ostatnom vysypávaní bolo v koši 205 ohorkov, z toho 150 v časti za Veľký Draždiak).

Referát čistoty a poriadku koše na cigaretové ohorky pravidelne monitoruje, a to minimálne raz za týždeň. V prípade poškodenia okamžite reaguje a snaží sa o nápravu. Žiaľ, Petržalka má s týmto nepríjemné skúsenosti aj čo sa týka košov na drobný elektroodpad. Pôvodne tu bolo v spolupráci s firmou Asekol SK osadených 15 takýchto kontajnerov a 5 z nich bolo zničených. Preto spoločnosť Asekol SK stiahla kontajnery z Petržalky a momentálne rieši zabezpečenie kontajnerov proti ich poškodzovaniu. Pracuje sa na novom prototypu, ktorý bol skúšobne pristavený na Jasovského 33, kde sa aj veľmi rýchlo naplnil. Opätovné pristavenie všetkých 15 kontajnerov sa plánuje na jeseň tohto roku.

Koš na cigaretové ohorky sa možno rozšíria aj do ďalších lokalít, ale najprv treba opraviť a zafixovať tie poškodené. Mestská

FOTO: Jakub Kuruc

časť prosí obyvateľov, aby jej nahlásili poškodzovanie týchto košov, prípadne to oznámili mestskej polícii. Ďalším problémom je, že ľudia do košov na ohorky hádžu aj odpad, ktorý tam nepatrí. Môže sa

stať, že napríklad drobný plastový odpad zotlie, roztaví sa a upcháva prieduchy v spodnej časti košov. Vtedy tam vzniká tlak a môže prasknúť sklo na košoch.

jk

Noví záhradníci budú sadiť aj kvetinové záhony

Petržalka podniká kroky na to, aby bola miestna verejná zeleň udržiavaná kvalitne tak po odbornej, ako aj po estetickej stránke. Farebný kolorit ktoréhokoľvek miesta vytvárajú aj pestré kvetinové záhony a práve na tento účel samospráva rozšírila rady jej zamestnancov o nových záhradníkoch.

Pri výbere záhradníkov sa prihliadalo najmä na ich odborné skúsenosti a pozitívny vzťah k Petržalke, ale aj odhodlanie meniť mestskú časť na ešte zelenšie miesto. „Exteriérová práca pre našich nových kolegov záhradníkov je nastavená podľa týždenných plánov. Okrem všeobecnej údržby, úprav a starostlivosti o zeleň sa budú venovať aj výsadbe kvetinových záhonov,“ opisuje vedúci referátu zelene miestneho úradu Adrián Ševeček. Dodáva, že mimo vegetačného obdobia budú petržalskí záhradníci pomáhať aj pri čistení ulíc.

Ševeček konštatuje, že prijatie záhradníkov dáva mestskej časti priestor púšťať sa aktívnejšie do tvorby kvetinových záhonov či výsadby nízkych okrasných drevín, ktoré si práve vo vegetačnom období budú zasluhovať väčšiu starostlivosť. Zároveň budú mať záhradníci voľnú ruku pri hľadaní vhodných lokalít pre kvetinovú výsadbu, ktorá by pridala na krásu zeleným plochám v intraviláne Petržalky. „Naši záhradníci budú pokývať Petržalku tak, aby údržba záhonov bola pravidelná a aby sa vytvoril priestor na dodatočné úpravy. Zaujímavým obdobím bude jeseň, keď by sme sa radi pustili do výsadby stromov a v ďalších obdobiach do výsadby cibulovín a kvetov,“ uzatvára vedúca oddelenia životného prostredia Daniela Vašková Kasáková.

Záhradníci aktuálne realizujú takzvané presvetľovanie kríkových porastov, medzi nimi napríklad zlatého dažďa a borievky.

mh

Námestie Hraničiarov pred (hore) a po (dole) úprave zelene FOTO: Jakub Kuruc

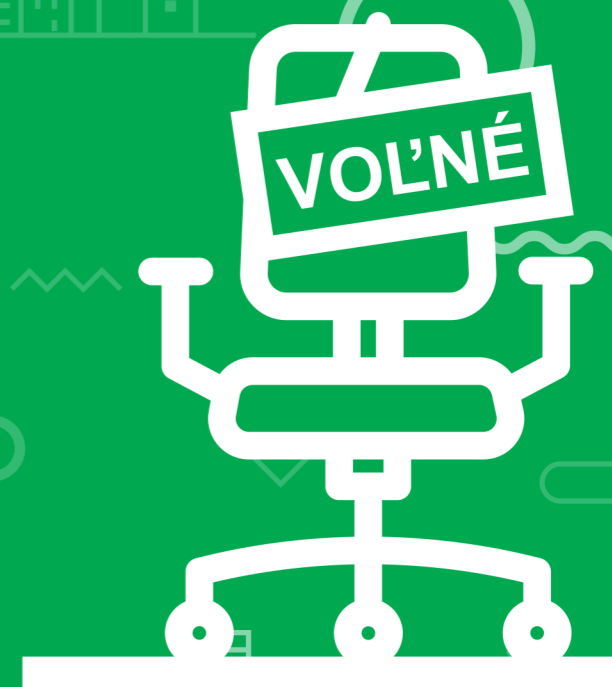
MOŽNO HĽADÁME PRÁVE TEBA!

ZOZNAM VOĽNÝCH PRACOVNÝCH POZÍCIÍ

Vedúci/a referátu IT plat: 1 800 eur/mesiac	Pilčík/čka plat: 1 150 eur/mesiac
HR generalist & recruiter plat: 1 400 eur/mesiac	Učiteľ/ka materskej školy plat: 770 – 1 300 eur/mesiac
Automechanik/čka, autoelektrikár/ka plat: 1 200 eur/mesiac	Odborný/á pracovník/čka údržby plat: 1 050 eur/mesiac
Pomocný/á pracovník/čka údržby plat: 750 eur/mesiac	

Mestská časť BRATISLAVA-PETRŽALKA

Viac informácií nájdete na www.petrzalka.sk

► Vecné ceny za víťazné predzáhradky si okrem prvých troch miest odniesli všetci kandidáti, za ktorých mohli obyvatelia i návštevníci najväčšej mestskej časti hlasovať. „Naša samospráva si cení aktívnu účasť na tvorbe a udržiavaní zelene, rozhodla sa preto oceniť všetkých zúčastnených finalistov, a tým im poďakovať za šikovnosť, trpezlivosť a čas, ktorí venujú do skrášľovania Petržalky,“ povedal Adrián Ševeček z referátu zelene Miestneho úradu MČ Bratislava-Petržalka.

Prvých troch víťazov ocenili okrem diplomov i knihami o záhradkárstve, hnojivami na kvety, poukážkami v hodnote 50, 30 a 20 eur na nákup záhradníckych potrieb, sadou náradia či záhradnými rukavicami. Zvyšní

súťažiaci umiestnení na štvrtom až ôsmom mieste si odniesli diplomy za účasť a takisto náučné knižky o záhradkárstve. Všetci zároveň dostali aj Príručku pre zakladanie a údržbu verejných priestorov.

Petržalka sa prvým ročníkom zapojila do projektu v rámci podujatia Víkend otvorených parkov a záhrad, ktoré dáva možnosť spoznať obľúbené miesta záhradného umenia v rámci celej republiky. „Cieľom je prezentovať hodnoty najmä historických parkov a záhrad verejnosti a cez ich pochopenie motivovať k ich aktívnej ochrane. Podujatie má výchovno-vzdelávací rozmer a venuje mimoriadnu pozornosť atraktívnemu a interaktívnemu spôsobu vzdelávania návštevníkov,“ dodáva Ševeček.

Mestská časť sa snaží podporovať

obyvateľov v účasti na skrášlení svojho okolia už od roku 2008, keď sa začalo s iniciatívou v rámci projektu Petržalské predzáhradky. Samospráva každoročne vyčleňuje z rozpočtu financie na realizáciu predzáhradiek na základe podaných žiadostí bytových domov.

red

Pohľad na Romanovu ulicu (na konci ulice dnes stojí budova Technopolu), okolo roku 1980. FOTO: Ľubo Stacho

Prvé ulice sídliska: Romanova, Rovniankova a Bradáčova

Prinášame vám novú rubriku Príbehy ulíc, v ktorej chceme predstaviť v zaujímavých súvislostiach niektoré ulice Petržalky. Začínáme tými, ktoré stáli na počiatku nového sídliska.

Po tom, čo bol v apríli 1973 osadený na Námestí hraničiarov základný kameň mestského sektoru Petržalka, začali sa prípravné práce prvej etapy výstavby v lokalite Zrkadlový háj. Toto územie ležalo mimo zástavby rodinných domov starej Petržalky a nachádzali sa tu hlavne záhradky a za nimi sa rozprestierali lužné lesy popretkávané cestičkami, ktoré mali formu lesoparkov – hájov. Dodnes sa v týchto končinách zachovali hájovne v Starom háji

(pri dostihovej dráhe) a pri Malom Draždiaku (hájovňa Gejzu Dražďáka na konci Starhradskej ulice). V týchto miestach sa dokonca nachádzalo koryto mŕtveho Chorvátskeho (Rusovského) ramena, ktoré sa zatačalo v miestach, ako je dnes parkovací dom pri budove Technopolu a pokračovalo smerom na východ k Dunaju (zvyšky koryta sa dodnes nachádzajú pri Malom Draždiaku, z oboch strán Kutlíkovej ulice).

Prvá etapa tzv. komplexnej bytovej výstavby sa teda začala

v týchto miestach a dnešné ulice Romanova, Rovniankova a Bradáčova boli úplne prvé ulice sídliska Petržalka. Romanova, pomenovaná podľa prvého predsedu Svetového kongresu Slovákov – Štefana Boleslava Romana (1921 – 1988), niesla pred rokom 1991 názov Togliatiho podľa predsedu Komunistickej strany Talianska Palmira Togliatiho (1893 – 1964). Rovniankova ulica – spočiatku Fosterova, podľa amerického komunistu Williama Foster – dnes nesie názov slovenského podnikateľa a novinára pôsobiaceho v USA – Petra Vít'azoslava Rovnianka (1867 – 1933). Podľa evanjelického kňaza Jána Samuela Bradáča (1889 – 1960), ktorý pôsobil v USA, je pomenovaná Bradáčova ulica.

Predtým sa volala Ulbrichtova, podľa východonemeckého politika Waltera Ulbrichta (1893 – 1973).

Historicky prvými postavenými petržalskými panelákmi boli objekty s označením A1-1 a A1-2. Ide o dva dvanásťposchodové bodové činziaky na Romanovej 33 a 35, ktoré boli skolaudované 3. augusta 1977. V priebehu dvoch-troch rokov boli všetky domy na týchto uliciach dostavané a postupne sa zaplňali ľuďmi. Väčšina obyvateľov spočiatku chodila na nákupy na druhú stranu Chorvátskeho kanála, do vtedy ešte existujúcej starej Petržalky, kde sa dalo na „Stalinke“ zohnať všetko, čo bolo treba. Postupne sa však začali aj terasy zaplňovať obchodíkmi a službami. Na tera-

sách Rovniankovej ulice fungovalo kvetinárstvo, mäsiarstvo, obuv, drogeria, pošta, zelovoc, niektoré prevádzky tu dodnes fungujú takmer od začiatku – papiernictvo, optika a absolútny unikát v podobe takmer pôvodne zachovaného pohostinstva Meteor. Unikátny bol aj systém zásobovania týchto obchodov, ktorý fungoval zo zásobovacích tunelov pod terasou.

Dnes už nie sú tieto tunely prejazdné a tak neplnia svoju pôvodnú funkciu. Niektorí pamätníci však určite spomínajú na to, ako v detstve cez tieto tmavé tunely jazdili na bicykli, kde hrozil nielen defekt, ale aj pád do otvoreného kanála. Zaujímavosťou je, že tieto terasy mali byť vlastne prepojené s nerealizovanou centrálnou osou Petržalky, obsluhovanou metrom (rýchlodrahou). Takisto aj Rovniankova ulica sa mala v smere na Chorvátske rameno napájať na túto centrálnu os, preto je táto ulica dodnes slepá.

K vybavenosti zóny patrili detské jasle na Rovniankovej

Potraviny na Romanovej, 1981. FOTO: archív autora

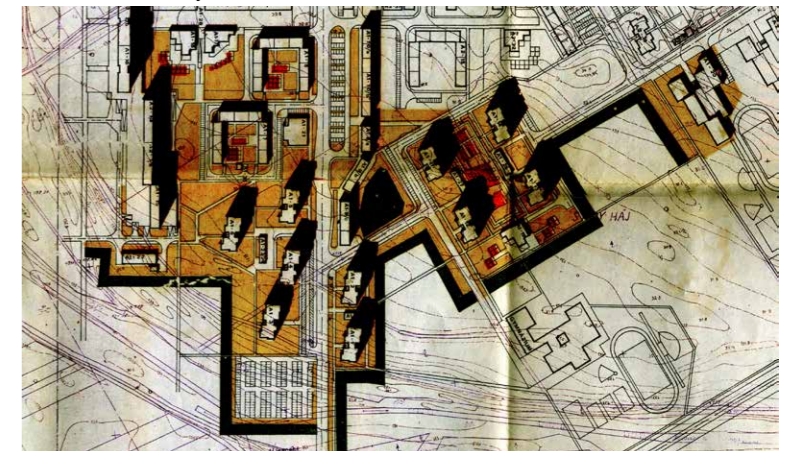
(dnes tu sídli Misionárka lásky Matky Terezy), hneď vedľa dodnes fungujúca materská škola a základná škola na Dudovej ulici. Na spiestenie voľného času v nehostinnom prostredí čerstvo postavených panelákov, prakticky bez okolitej zelene, mali slúžiť detské ihriská, ktoré v tej dobe navrhovali architekti a boli poňaté ako veľmi originálne konštrukcie z ocele, dreva, oceľových lán alebo zo starých pneumatík. Dve takéto dnes už neexistujúce ihriská boli situované v „účkach“ na Romanovej ulici a jedno, z ktorého sa niektoré časti zachovali dodnes, sa nachádza v jame na Bradáčovej ulici.

Ako posledná budova občianskej vybavenosti pribudol v rokoch 1984 – 1991 Dom kultúry Zrkadlový háj, ktorý sa nachádza v susedstve zdravotného strediska.

Martin Kleibl

Ihrisko na Bradáčovej, 1981. FOTO: archív autora

Architektonická situácia stavby Zrkadlový háj, 1974. FOTO: archív autora

Poslanecký duel:

Ako využije Petržalka ušetrené peniaze?

Peter Cmorej

Ako využije Petržalka ušetrené peniaze? Dúfam, že čo najlepšie. Petržalka bola veľmi dlho chudobnou princeznou, ktorá ako najväčšia výrazne prispievala iným mestským častiam. A tak na veľké investičné projekty sme v našej Petržalke mohli zabudnúť. Často sme mali problém, z čoho vôbec zaplátať deravé chodníky a cesty.

Pandémia priniesla unikátnu situáciu, keď mnohé projekty nebolo možné vôbec realizovať, čo spolu s upchatím dier, cez ktoré unikali peniaze (externí dodávatelia), prinieslo rekordný prebytok rozpočtu.

Väčším problémom ako peniaze sa dnes stáva ľudský kapitál a najmä zložité procesy, ktoré každú väčšiu investíciu sprevádzajú. Napríklad nevysporiadaný pozemok či nehnuteľnosť medzi mestom a mestskou časťou, dokážu zbrzdíť čokoľvek na celé mesiace.

Obzvlášť sa teším, že v Petržalke sa schýľuje k masívnejším opravám chodníkov, ktoré naozaj potrebujú výraznú injekciu. V južnej časti Petržalky potrebujeme novú škôlku, plnia sa nám však aj základné školy. Opravy v školských a predškolských zariadeniach si pýtajú každý rok svoju výdatnú porciu investícií. Výraznejšie peniaze si pýtajú aj detské ihriská, kde sú mnohé herné prvky za hranicou životnosti. Veľmi ma teší, že už dúfam čoskoro pribudne

s príspevom mesta Bratislava ako prioritou štyroch mestských poslancov novučičké detské ihrisko na Pečnianskej ulici.

Okrem nutných výdavkov na opravy a zabezpečovanie primárnych úloh samosprávy (školy a škôlky) sa však musíme pozerieť aj do budúcnosti, na našich starších a na životné prostredie. Dúfam, že v jednom z objektov, ktoré sa nám podarilo získať na Hrobákovej ulici, vyrastie nový Domov sociálnych služieb. Peniaze na tento účel by mohol poskytnúť po novom aj Štátny fond rozvoja bývania.

Rovnako dúfam, že sa nám v tomto volebnom období podarí zrealizovať aj parkovací dom, respektíve nadstavbu nad niektoré už existujúce polozapustené parkovisko. V oblasti životného prostredia a skrášľovania našej Petržalky dlhodobo presadzujem, aby sme aspoň na jednom mieste (hlasujem aj za viac!) zrealizovali pochôdznu fontánu. Fontána je nielen miestotvorným prvkom, ale aj ochladzuje prostredie a taká pochôdzna je aj obľúbeným miestom na hranie pre deti. Napríklad aj na Nobelovom námestí, ktoré postupne zrevitalizujeme. Takúto peknú fontánu majú v Banskej Bystrici: <https://www.bystricoviny.sk/spravy/foto-pochodzna-fontana-pred-msu-zije-v-le-te-kupajucimi-sa-detmi/>

Na záver mi nedá nespomenúť ešte jeden

Pavol Škápik

zámer. Po bývalom vedení sme zdedili síce peknú a obľúbenú, ale ekonomicky neudržateľnú Petržalskú plaváreň. Namiesto neustáleho dotovania by sme dobu, keď sa mestskej časti finančne darí, mohli využiť aj na projekt rozšírenia plavárne. Väčšia plaváreň znamená väčšiu kapacitu návštevníkov a konečne udržateľný model, keď by si plaváreň na seba zarobila. Všetkomu sa chce v zime čakať v tých radoch pri vstupe?

Peter Cmorej
poslanecký klub PRE Petržalka

Rok 2020 bol rokom covidu a rokom, keď sme aj na mestskej časti investovali s opatrnosťou a s očakávaním nepredvídateľných udalostí. No tiež rokom viacerých finančných optimalizácií a rokom, keď nám bol príjem z daní z nehnuteľností z dôvodu ich zvýšenia výrazne vyšší. No nielen zvýšenie, ale aj dofinancovanie z iných mestských častí spôsobilo, že do roku 2021 Petržalka vstupovala s prebytkom viac ako 7 000 000 eur.

Aj preto je rok 2021 rokom, keď ľudia, obyvatelia Petržalky musia vo verejnom priestore zvýšenie daní a prebytok cítiť. Preto sme ako klub Team Vallo nesúhlasili s návrhmi iných poslancov, že by sme mali opäť ukladať peniaze do banky, najmä ak

si výrazné financie vyžadujú naše škôlky, školy, chodníky, verejné ihriská, námestia či budovanie nových škôlok alebo škôl či zariadenia pre seniorov. Petržalčania si z prebytku hospodárenia zaslúžia kvalitný servis a rozvoj okolia, v ktorom žijú, pracujú alebo oddychujú.

Preto uvádzam 13 vecí, za ktoré sa oplátiť zabojsť, aby ich obyvatelia ešte tento či budúci rok mohli vidieť zrealizované:

- 850 000 eur na opravy chodníkov – ide najmä o súvislejšie úseky, ktorých oprava či rekonštrukcia bola dlhodobo zanedbávaná. Celkovo čo sa týka opráv chodníkov sa bude postupovať podľa pravidelne aktualizovaného zoznamu úsekov vhodných na opravu rovnomerne v celej Petržalke.
- 1 000 000 eur na opravy a rekonštrukcie škôl a škôlok (napr. Bohrova, Lachova, Gessayova, Černyševského).
- 100 000 eur na rekonštrukcie telocviční (Turnianska, Nobelovo nám, Holíčska).
- 310 000 eur na rekonštrukcie detských ihrísk (napr. Gessayova, Pečnianska, Mamatyova, Markova).
- 700 000 eur pre nové škôlky na Hrobákovej, Fedinovej a na Slnečniciach.
- 70 000 eur pre nové zariadenie pre seniorov na Osuského.
- 30 000 eur pre dokumentáciu na modernizáciu a rekonštrukciu trhoviska Mlynarovičova.
- 280 000 eur na rekonštrukciu stúpačiek v nájomnom dome Medved'ovej.
- 100 000 eur na nové multifunkčné ihrisko Lachova a nové petangové ihrisko.
- 25 000 eur na športovo-relaxačné vyžitie na Chorvátskom ramene (lodičky).
- 250 000 eur na doplnenie a nahradenie smetných košov.
- 25 000 eur na nový výbeh pre psov.
- 50 000 eur na zakúpenie autobusu pre základné a materské školy a kluby dôchodcov.

Toto je len časť z úloh, ktoré sme ako poslanci tento rok zadali na spracovanie úradu, ale veríme, že spoločne a v spolupráci Petržalku zlepšíme a skrášlime. V blízkej budúcnosti by sme s kolegami poslancami radi investovali peniaze z prebytku do pokračovania rozširovania kapacít materských škôl, opráv škôl a podobne. Osobne som rád, že bola v rámci úradu vytvorená aj pozícia projektového manažéra a koordinátora pre poslancov, ktorý práve poslancov informuje a dohliada na to, v akom stave sú jednotlivé projekty. Bol to ústretový krok starostu voči poslancom a výber Adama Sarlósa bol TOP, lebo ide o človeka na správnom mieste.

Chceme, aby bola Petržalka ešte lepšie miesto pre život.

Pavol Škápik
Poslanecký klub Team Vallo

Miroslava Makovníková Mosná

(klub PRE Petržalku a Zmena zdola)

Petržalka je mi veľmi blízka, žijem tu od narodenia. Teší ma, že tu máme zeleň a stromy, ktoré nám poskytujú v týchto horúcavých dňoch kúsok tieňa. Myslím, že v tejto oblasti sa naša mestská časť posunula za posledné roky dopredu. Vidieť to na skrášlených predzáhradkách, na komunitných záhradách či samokosbe. Ľuďom čoraz viac záleží na svojom okolí. A aj Mestská časť na to kladie dôraz, čo vidieť v zlepšení kosenia a na projektoch v oblasti zelene. Vnímame rastúce tep-

loty a ich dopad na naše prostredie, preto veríme, že sa vrátia do života zavlažovacie rozvody (na miestach, kde je to možné) a obyvatelia si budú môcť premieňať žltú púšť na zelenú trávu. Rovnako sa v rámci klubu zaujímate o možnosti zelených stiech. Mňa osobne v poslednom období tešila veľmi dobrá spolupráca s referátom kultúry a športu. Vďaka nemu máme značne vylepšené a spravodlivejšie pravidlá pre prideľovanie dotácií veľkým športovým klubom alebo kus odvedenej práce na spisovaní pamätihodností v Petržalke, čo vyústí do ich ochrany a obnovy. Rovnako sa teším z novej pani riaditeľky pre Kultúrne zariadenia

Petržalky. Začínala v období nastupujúcej pandémie, čo pre kultúru znamenalo stopku, no svojou kreativitou a húževnatosťou si dokázala preraziť cestu. Ja i náš klub radi podporujeme oblasť kultúry pri premyslenom investovaní a rozvoji. Veľkou výzvou je revitalizácia DK Lúky aj s celým jeho okolím.

Takisto sa zaujímate o oblasť školstva a vnímam veľkú ochotu komunikovať zo strany príslušného oddelenia. Chcela by som ešte dotiahnuť aplikovanie projektu Orientačné dni v našich petržalských školách. Bola by som rada, keby takéto zážitkové vzdelávanie mohlo zažiť čo najviac mladých Petržalčanov.

reklamná správa

Aj tu mohol byť váš inzerát

noviny@petrzalka.sk | 02/68 288 914 | 0947 487 087

						Pomôcky: Jemaa, Olmos, Akai, Ois, Rurik	Žobronil, expr.	Meno Bartošovej	Chyba	Olívia (dom.)	Tinctura (skr.)	Viskózna kvapalina	Meno Mariána
						4. časť tajničky							
						Buchla po hlave							
						Zle, ťažko					Citoslovce varovania		
						Pera (bás.)					Mamin brat		
					Aróma, po česky								
Spisová skr.					Vozne 1. a 2. triedy			Jeden, po nemecky	Nie staro				
Streda (skr.)					Druh topoľa								
Autor: Vierka Blahová	Cesky skladateľ a dirigent (Radim, 1923-1953)	Pravidelné dýchanie	Malajský čln	Rakúska rieka	Slečna (skr.) Ružomberok (EČV)		Preorávam						
							2. časť tajničky						
Kurzový rozdiel						Vylepil (expr.)							
						Mesto v Peru							
Ruské knieža v 9. storočí						Oziminové oblie							
						Patriaci Pete							
Oslavná báseň					Malá pit'				Editor (skr.)				
					Jemný papier				Vopred dané				
Tlačová agentúra Jordánska				Nigérijské sídlo				Český súhlas					
				Pichal				Panovná kosť					
3. časť tajničky			Plecniak, ruksak					Bytový podnik		Hlboký (nižší) ženský hlas	Not in action (skr.)		
			Veci na predaj					Nemecký spisovateľ					
Kronika							Baran, po česky						
							Zložka enzýmu						
Pomôcky: eupnoe, Odan, Saal, Bab	Stredová priamka	Francúzske sídlo					Dymili, čadili						
		Králik, po anglicky					Rozdrvené skaly						
Slovenský maliar						Dobrotivosť							
						Mykajte (expr.)							
Nemecká rieka					Šucha			Plúž		Chlorid lítny (chem. vz.)	Náš filozof		
					Hlboký muž. hlas			Značka kvalit. múky					
	Bróm (zn.)			Trám					(české) meno llony				
	Správa cez mobil			Druh kapra					Poľovačka				
Sabinov (EČV)			Krátky kabát (zast.)							Slovotvorná prípona			
			Liga národov							Vnútri			
1. časť tajničky													
									Samica barana				
Zotni					Grécky národný a oslobodz. front (skr.)				Hlupáci, somári (expr.)				

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúšia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu noviny@petrzalka.sk a do predmetu správy uveďte Tajnička.